

Nyílt levél Szentendre identitásának egyik alapjáról és annak megőrzéséről

Szentendre identitása épített környezetében és páratlan építészeti adottságaiban, valamint a képzőművészeti értékeiben gyökerezik. Ha ezeket elveti, épített környezetét pusztulni, veszni hagyja, művészeti hagyományait pedig halványulni – megtagadva európai jelentőségű művészeit – akkor csupán egy lesz a kisvárosok sorában.

Nem ezt akarjuk.

Mit akarunk?

Visszaállítani a korábban működő, és az országban csak Szentendrén megvalósult állandó kiállítások hálózatát. A Ferenczy Múzeumban a Ferenczy család alkotóinak műveit, a Barcsay Múzeumban Barcsay műveket, az Ámos Imre – Anna Margit Múzeumban az ő alkotásaikat, a Vajda Múzeumban pedig Vajda Lajos és körének műveit kell ismét bemutatni. A Czóbel és a Kmetty Múzeum „feléledése” bizonyítja, hogy igenis lehetséges korszerű és közönséget vonzó bemutatás és múzeumi élet, csak szándék, továbbá komoly szakmai munka, elkötelezettség és hozzáértés szükséges hozzá. Ezt szeretnénk az összes kismúzeum vonatkozásában is.

Miért akarjuk?

Mert olyan művészekről van szó, akik Európában is számon tartott minőséget képviselnek. Vétség, hogy hagyták lepusztulni az épületeket, és hagyták bezárni az állandó kiállításokat. A sajtóban közölt múzeumi tervek arra utalnak, hogy a folyamat nem állt meg.

A Vajda Múzeum alsó szintjén időszakos kiállítótér működik már fotókiállításokkal. (Itt korábban Vajda Lajos kortársainak: Bálint Endre, Korniss, Dezső, Vajda Júlia művei voltak láthatók.) Az emeleten Vajda műveinek bemutatását időszakos kiállítások váltották fel. A tervek szerint a Ferenczy-házban kurátorlakások mellett a grafikai műhely és közösségi tér kapna helyet. Az Ámos Imre – Anna Margit Múzeum már nem a két művész állandó kiállítóhelye. Egy szövőműhely, valamint bérműtermek szorították ki a páratlan műveket. A Képtár bemutatótermei helyére cukrászda meg szálloda költözne. Az elmúlt években lepusztulni hagyott Barcsay Múzeum tervezett összevonása a mellette lévő önkormányzati épülettel szintén más célokra hasznosulna.

Ez nem helyes, ez ellen tiltakozunk.

Minden céltudatos vezetőnek vágya, hogy nyomot hagyjon saját szakterületén, és ez helyes is. Szentendrén ez azt jelenti, hogy a kísérletezésre, újításra akkor kerülhet sor, ha az alapvető értékek visszakөрülnek a helyükre.

Csak ez vezet oda, hogy Szentendre újra a művészetek és a múzeumok városa legyen.

Véleményünk szerint ez nemcsak erkölcsi kötelesség, hanem a város hosszú távú érdeke is, mert erre lehet alapozni egy komoly város-stratégiát.

Ha élővé válik egy tengely a belváros déli és északi vége között: Ferenczy Múzeum – Barcsay Múzeum – Kmetty Múzeum – ÚjMűhely Galéria – Népművészetek Háza – Képtár – Kovács Margit Múzeum – Czóbel Múzeum – Szerb Egyházművészeti Múzeum – Ámos Imre-Anna Margit Múzeum – Vajda Lajos Múzeum – MűvészetMalom – Pirk Múzeum – MANK Galéria, kiegészülve galériákkal és kiállítóterekkel, az szolgálná a város, az itt élők és ide látogatók érdekeit.

Erre lehet felépíteni egy egységes koncepciót, ami Szentendre lényegére alapoz, és meghatározza a jövőt.

Erdész László mérnök, galériás,
Péter Vladimír DLA, Professor Emeritus, Munkácsy díjas, Erdemes Művész, Anna Margit fia és öröksége gondozója,
Jakovits Vera – Vajda Júlia és Jakovits József lánya – és Kozák Gyula szociológus, a Vajda hagyaték gondozói,
Kónya Márta és Kónya Ferencz Barcsay jogörökösök, a Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány alapítói,
Dr. Feledy Balázs művészeti író, a Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány kuratóriumának elnöke,
Bereznai Péter festő és grafikusművész, a Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány kuratóriumának tagja,
Baksai József grafikus és festőművész, a Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány kuratóriumának tagja,
eFZámbó István, Munkácsy díjas festőművész, a Magyar Köztársaság Erdemes művésze, az Álomi Reményfűző Intézet sor-skutatója,
Arnay János festőművész, a Nemzet Művésze, Kossuth és Munkácsy díjas festőművész,
Havadtöy Sámuel képzőművész,
Kemény Zoltán grafikusművész,
Halász Rita író,
Derdák András kultúraközvetítő,
Gyárfás Gábor műgyűjtő,
Bojár Iván András építéskritikus, galériás,
Baksa Zsolt műgyűjtő,
Smetana Ágnes üvegművész,
Suzanne Csikós Nagy, képzőművész, gyűjtő (New York – Budapest),
Petőcz György esztéta, kurátor,
Kertész László művészettörténész, kurátor,
Kozák Csaba művészeti író, művészettörténész,
Fodor János újságíró,
Zsakó István és Torma Anna képzőművészek (Kanada)
Szabó Zoltán műgyűjtő,
Zarubay Bence képzőművész,
Márton Marianna iparművész,
Görög László képzőművész, közgazdász,
Soóky Andrea szerkesztő, a Balassi Kiadó tulajdonosa,
Poroszlai Eszter képzőművész,
Szabó András vezérigazgató,
Dr. Antal Péter műgyűjtő,
Vojnich Erzsébet festőművész,
Bánki Ákos képzőművész, kurátor,
Golovoics Lajos művészeti író, kurátor,
Rappai Zsuzsa szerkesztő,
Bartha Béla galériás,
Martos Gábor Phd. művészeti író,
Balogh László a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével kitüntetett, Munkácsy díjas festőművész, Szentendre Díszpolgára,
Ludman Lajos műgyűjtő,
Major Frigyes fotós,
Kulinyi István grafikusművész,
Kemény György grafikusművész,
Gallai Gergely szentendrei polgár,
Franyó Atoth képzőművész (Thailand),
Botos Péter üvegszobrász,

Ábel Tamás üvegművész,
 Menshikoff Viktor műgyűjtő,
 Benkovits György szentendrei polgár,
 Bélai György műgyűjtő,
 Musza Gyöngyi, Nagy Sándor képeretkészítők,
 Zweiber Ferenc restaurátor,
 Dr. Gerlóczy Pál orvos,
 Ferge Lajos, a Fő téri könyvesbolt vezetője,
 Szölke László műgyűjtő,
 Rozsnyai Krisztina szentendrei polgár,
 Gálos Anna szentendrei polgár,
 Gálos Jenő szentendrei polgár,
 Barki Gergely művészettörténész, kurátor,
 Holló Judit vállalkozó, önkéntes műemlékvédő,
 Fallier Sarolta kiállítás szervező,
 Kovács Kristóf, Aba Novák Vilmos hagyatékának gondozója,
 Asszonyi Tamás Munkácsy díjas szobrászművész, a Széchenyi
 Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja,
 Jávör Piroska festőművész,
 Asszonyi Flóra szentendrei polgár,
 Borsódy Eszter keramikus művész,
 Borsódy László trombitaművész,
 B. Urbán Teréz keramikus művész,
 Kopócsy Judit képzőművész,
 Nemesházi Beatrix vállalkozó,
 Iványi György közgazdász,
 Bor Iván a SICIS képviselője,
 Hernesz Csilla mérnök,
 Karsai Gábor művelődésszervező,
 Kancsár József szentendrei polgár,
 Szakács Imre festőművész,
 Szondy Andrea kultúrákövetítő,
 Zenthe Ferenc mérnök-közgazdász,
 Reményi József Tamás szerkesztő, kritikus,
 prof. Kósa Éva pszichológus,
 Gothard József, gen.man.Gothard Electr. & Trading Ltd.
 Pistyur Imre Munkácsy díjas szobrász,
 Pistyur Gabriella festő
 Fekete János szentendrei polgár,
 Vajda János szentendrei helyi értékvédő,
 Deli Gabriella rajztanár,
 Dr. Sziklai János ügyvéd,
 Fischer Anni, idegenvezető, rendezvényszervező, a Magyar
 Idegenvezetők Egyesületének tagja,
 Várnagy Tibor, a Liget Galéria vezetője,
 Kóródi Luca képzőművész,
 Váradi Júlia riporter,
 Paraszkay György grafikus, fotográfus,
 Ficzer Kyró grafikus,
 Maholányi Pál szentendrei polgár,
 Lantos Judit keramikus,
 Hörömpö Zoltán építész,
 Regős István képzőművész, Regős Anna iparművész, a Palmet-
 ta Design Galéria tulajdonosa,
 Gulyás József Szentendre volt alpolgármestere, stratégiai ta-
 nácsadó,
 Tzortoglou Georgios, képzőművész, zenész,
 Tárnok Csilla szentendrei polgár,
 Weiner Sennyey Tibor költő,
 Verebélyi Diana képzőművész,
 Asszonyi Zsófi könyvkötő,
 Dr. Gyarmatiné Buzás Anita szentendrei polgár,
 Dr. Lissák Marcell szentendrei polgár,
 Rákossy Anikó festőművész,
 Farkas Zsófia szobrászművész,

Farkas Borbála textilművész,
 Farkas Ádám szobrászművész, professor emeritus, Kossuth
 és Munkácsy díjas, a Nemzet Művésze, a Magyar Művészeti
 Akadémia elnökségi tagja, Szentendre Diszpolgára,
 György Károly szentendrei polgár,
 Dr. Nagy Zsófia orvos,
 Aradi Péter idegenvezető, újságíró,
 Vinkler Zsuzsanna képzőművész,
 Einspach Gábor igazságügyi szakértő, galerista,
 Kónya Hunor kertészmérnök,
 Gombás Ildikó közgazdász,
 Kónya Gyula tűzzománc művész,
 Vertán Kovács János festőművész,
 Jakab Zoltán vállalkozó,
 Pozsonyi István vállalkozó,
 Bakos Etelka ny. egyetemi tanár,
 Floriska Katalin ny. tanár,
 Floriska Katalin vállalkozó,
 Horváth Ágnes ny. egyetemi tanár
 Török Katalin művészeti író, helytörténész

Tisztelt Erdész László! Tisztelt Támogatók!

Örülök, hogy Szentendre kulturális életét alapjaiban megha-
 tározó feladatban számíthatok Önökre.
 Szentendre hagyományainak, művészeti és építészeti
 értékeinek megőrzése mindannyiunk közös célja. A Feren-
 czy Múzeumi Centrum (FMC) kilenc múzeumának fenntar-
 tása, fejlesztése komplex feladat, amely a város költség-
 vetési keretein jóval túlmutat. Éppen ezért fontos, hogy
 projektszemlélettel, a lehetőségekhez és a mai látogatói
 igényekhez igazítva üzemeltessük múzeumainkat. Megtart-
 va a kismúzeumok hálózatát, racionális döntések mentén
 lehet üzemeltetni, fenntartani a szentendrei kiállítóhelyeket.
 Az alábbiakban engedjék meg, hogy beszámoljak városunk
 kismúzeumainak jelenlegi állapotáról, valamint a működé-
 sükkel kapcsolatos tervekről.

Fő téri Képtár – Kereskedőház

A Fő téri Képtár épülete hosszú évek óta vár teljes körű fel-
 újításra, ami léptékét tekintve nyilvánvalóan nem oldható
 meg városi keretből, mert több mint 2,5 milliárd forintba van
 rá szükség. 2020-ban az emblemikus műemléképület a
 hosszan tartó esőzések következtében olyan károkat szen-
 vedett, hogy a múzeum irodáit más épületbe kellett költöz-
 tetni. A régóta nagyon rossz állapotban lévő tető és a földem,
 de több emeleti iroda és a földszinti könyvesbolt is beázott. A
 szentendrei önkormányzat és a Ferenczy Múzeumi Centrum
 folyamatosan dolgozik az állagmegóváson, egyebek mel-
 lett tetőjavítással, a homlokzatot megerősítő aládúcolással,
 illetve nemrég rendbe hoztuk a kiállítóteret. A homlokzatot
 takaró molinó lekerült az egykori szerb kereskedőházzal,
 mert ezzel is igyekszünk felhívni a döntéshozók figyelmét
 arra, hogy az épület rekonstrukciója halaszthatatlan.
 Nem igaz a nyílt levél azon állítása, miszerint „A Képtár be-
 mutatótérmei helyére, cukrászda meg szálloda költözne”. A
 félreértés abból adódik, hogy a Képtárban tavaly az Óbudai
 Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar mesterszakos
 hallgatói ötletterveiből nyílt kiállításon szerepeltek ilyen
 elképzelések is. Az építészhallgatók szabad kezet kaptak,
 hogy kreatív gondolataikat a realitások béklyói nélkül fo-
 galmazzák meg, így számos olyan terv született, melynek
 megvalósítása nem tartozik a realitások közé. A Ferenczy
 Múzeumi Centrum igazgatója, Prosek Zoltán tájékoztatása

szerint a Képtárban épp most – a SzeVi megjelenése előtt pár nappal –, április 8-án nyílik *Vincze Ottó* szentendrei képzőművész kiállítása. A Képtár kiállítóterét megnyitva a szentendrei művészet reprezentálásával szeretne újra életet vinni az épületbe a múzeumi centrum. Májusban *Keserű Ilona*, októberben *Tzortzoglou Jorgosz* kiállítása nyílik ugyanitt.

Barcsay Múzeum

A Barcsay Múzeum épületének közel húsz éve vízesedő falai teljes körű felújításra szorulnak, jelenleg az épület a műtárgyak védelme miatt nem alkalmas kiállítások megrendezésére. Az épületen kisebb felújításokat tudunk eddig végrehajtani: festés, udvarrendezés, a Barcsay Múzeum homlokzat-felújítása pedig hamarosan elkezdődik. Június első hétvégéjén, folytatva egy régi hagyományt, a Barcsay-udvar megnyitja kapuit és a Jazz Napok Szentendre programso-rozatnak ad otthont. A múzeumépület teljes körű felújítása egyelőre, forrás hiányában nem kezdődhet meg, ezért Barcsay Jenő műveit jövőre, szatelit-kiállításon mutatja be az FMC, egy másik kiállítóterben.

Ámos Imre-Anna Margit Múzeum

A Barcsay Múzeumhoz hasonlóan, az Anna Margit-Ámos Imre műveszpár emlékmúzeuma egy hatósági döntés alapján jelenleg nem alkalmas állandó kiállítás megrendezésére. Állandó kiállításon az épület korszerűsítése után kaphatnak itt helyet műtárgyak. Időszaki kiállítást ugyanakkor lehet rendezni az épületben, így idén itt nyílik meg *Bartl József* kiállítása.

Vajda Lajos Múzeum

A látogatószámok, az első kiállítás sikere bizonyítja, hogy a Vajda Lajos Múzeum szuterénjében nyílt PhotoLab kiállítóter vonzó látványosság a helyiek és a turisták körében. A fotóművészeti kiállítóhely célja a szentendrei művészek bemutatása és menedzselése. *Bácsi Róbert László* kiállítása után *Aknay Csaba* és *Kotchy Gábor*, *Deim Balázs*, *Csontó Lajos* kiállítása nyílik a PhotoLab-ban idén. A Vajda Múzeum tavaly a lehetőségekhez mérten megújult. Idén ősszel Vajda Lajos műveivel nyílik új tárlat a múzeum felső kiállítóterében, tehát alaptalan az aggodalom, hogy a nagy szentendrei művészi- konok kiszorulnak a múzeumi terekből, sőt az önkormányzat a Vajda múzeum mellett lévő önkormányzati bérlakásokat átadta a Ferenczy Múzeumnak azért, hogy bővíthesse a Vajda Múzeumot – új kiállító terek és hozzá kapcsolódó közösségi terek kialakítására lesz lehetőség. Ennek első állomása, hogy a két ingatlant elválasztó kerítés elbontásra kerül.

Népművészetek Háza

Múzeumi forrásból újult meg tavaly nyáron a Népművészetek Háza homlokzata, a munkákat a Városi Szolgáltató nZrt. szakemberei végezték el. A többszáz éves, életveszélyes állapotban lévő épület szintén felújításra vár, hogy újra megnyithassa kapuit és teret adjon a város helytörténeti kiállításának. A tervek a felújításra elkészültek, e tervek aktualizálására szeretne pályázni a Ferenczy Múzeumi Centrum, amint az épület helyrajzi száma körüli bonyodalmak megoldódnak.

MűvészetMalom

A szentendrei művészek reprezentálásnak jegyében idén nyáron, születésének 90. évfordulóján nagyszabású életmű-kiállítás nyílik *Deim Pál* műveiből a MűvészetMalomban. Ebben az évben még két egyéni tárlat nyílik a MűvészetMalomban: *Puklus Péter* és *Pacsika Rudolf* életmű kiállítása. Az elmúlt 22 évben nem oldódott meg az épület vízszigetelése,

a beépített légkűtés nem került beüzemelésére. Az épület jelentősebb kiállítások megrendezésére alkalmatlan, nem műtárgy- és látogatóbarát. Ebben az évben a déli szárny légkűtését a múzeum helyreállítja közel 10 millió forint költséggel, továbbá, sikeres lobbieredményeként a Malom nemrég jelentős pályázati összeget nyert el az épület fejlesztésére, a munkák hamarosan elkezdődnek. Utólagos szigetelést kap az épület, korszerű konferenciaterem jön létre, illetve múzeumpedagógiai programoknak alkalmas tereket alakítanak ki. Emellett, hogy a későbbiekben pályázni tudjanak, elkészítették a középső szárny teljes építészeti tervét.

Ferenczy Múzeum

A Ferenczy Múzeum épületét, az egykori Pajor-kúriát közel 10 éve rekonstruálták, de nem volt látogató- és műtárgybarát az épület. Meg kellett újítani az épületgépészeti rendszert, hogy a múzeum légkűtése biztosítva legyen. Ezt a munkát a Ferenczy Múzeumi Centrum az elmúlt évben saját költségén elvégezte. Ebben az évben visszaállították a belső tér korábbi állapotát a gipszkarton falak elbontásával. Idén 65 millió forint támogatást nyert el a múzeumi centrum. Ez lehetőséget biztosít új, gyűjteményes kiállítás bemutatására és az épület infrastrukturális fejlesztésére. Ennek keretében megváltozik a látogatóforgalom: könyvesbolt, múzeumshop, kávézó kialakítását tervezik.

Kiállítások

A Ferenczy Múzeumi Centrum a pandémia után, alig egy éve nyitotta újra múzeumait, és a kiállítások látogatószáma dinamikusan emelkedik. Nagy siker volt a közösségi régészetről szóló kiállítás, óriási érdeklődés kíséri a templomdombi Czöbel Múzeum Modok-Czöbel kiállítását, a Kmetty Múzeum legújabb állandó kiállítását, a Ferenczy Múzeumban nyílt Üveg hat főre című üvegművészeti kiállítást és *Melkovichs Tamás* Panta rhei kiállítását.

Az idei nagy gyűjteményes kiállítás a Génusz program keretében, Témák és motívumok címmel ősszel nyílik meg a Ferenczy Múzeumban, ahol többek között olyan szentendrei mesterek alkotásait mutatják be, mint Barcsay, Ferenczy és Vajda.

Jövőre a nemzetközi kitekintésű Európai Iskola művészeit bemutató tárlatot és konferenciát szerveznek, ehhez kapcsolódva – emellett, hogy a kismúzeumok különböző tematikával bemutatják a névadót –, szatelit-kiállítóterként működtetve, tágabb értelmezést adnak annak az anyagnak, ami az átfogó kiállításon szerepel majd. E mellett az év második felében elkezdődik a 2024 végén megrendezésre kerülő KÚT (Képzőművészek Új Társasága) kiállításra való felkészülés. Bátran kijelenthető tehát, hogy Szentendre európai jelentőségű művészeit méltó keretek között mutatja be a Ferenczy Múzeumi Centrum.

Felújítások

A Kmetty Múzeum épületfelújítása után a Czöbel Múzeumot, beleértve az Ilosvai-szárnyat, egy 2020-ban elnyert pályázati forrásból újították fel, amely keretében korszerűsítették a fűtést és végre az épület hűtését is. Továbbá sikerült kialakítani egy korszerű műtárgyraktárt is. Ennek köszönhetően a Kmetty Múzeum mellett van még egy olyan kiállítótere a múzeumi centrumnak, amely most már minden követelménynek megfelel. A MűvészetMalom fejlesztése az EMMI támogatásával hamarosan elkezdődik, a Ferenczy Múzeum látogatóbarát, közösségi terekkel megújuló fejlesztése jelenleg már zajlik.

A Ferenczy Múzeumi Centrum kiállítóhelyei közül a látogatható terek finanszírozási okok miatt – a Kovács Margit Kerámiamúzeumot kivéve – csak csütörtök és vasárnap között tartanak nyitva, a törvényi előírásoknak a múzeum nyitvatartási rendje megfelel.

Amennyiben a nyitvatartási rendet a múzeum bővíteni szeretné, márpedig szeretné, ez további évi 45-50 millió forintot igényelne.

Jogos elvárás a harminc éve elhanyagolt múzeumépületek karbantartása, felújítása. A fentiekből látszik, hogy a Ferenczy Múzeumi Centrum és Szentendre Városa jelentős szellemi és anyagi hozzájárulással próbálja a karbantartásokat, felújításokat megvalósítani, a város kulturális és szellemi örökségét ápolni.

Együttműködés

A közös cél elérése érdekében javaslom, hogy közösen – Szentendre Város Önkormányzata, a Ferenczy Múzeumi Centrum, valamint a nyílt levél aláírói – hozzunk létre egy alapítványt, melyen keresztül, az alapítók befizetéseire és egyéb adományokra alapozva biztosítható lenne – a Barcsay Múzeum kivételével – a kismúzeumok karbantartása, felújítása és nyitvatartása. Mindezek ellátáshoz a jelenleg ismert feltételek mellett évente mintegy 50 millió forint összegre van szükség. Kérem, fontolják meg a kezdeményezésem, s a döntést megkönnyítendő javaslom, hogy a részletkérdésekről a továbbiakban személyesen egyeztessünk.

Tisztelettel:

Fülöp Zsolt polgármester

Szentendre, 2022. április 4.